

Odkaz k Svetovému dňu divadla 2023 – 27. marec

Autor posolstva Samiha Ayoub, Egypt
egyptská herečka

POSOLSTVO K SVETOVÉMU DŇU DIVADLA 2023 OD SAMIHY AYOUB

Toto posolstvo vám, všetkým mojim priateľom divadelníkom z rôznych kútov sveta, píšem pri príležitosti Svetového dňa divadla a akokoľvek prekypujem šťastím z toho, že sa vám prihovám, každý kúsok môjho ja sa chveje pod ťarchou toho, čo nás všetkých – divadelníkov aj iných umelcov – sužuje; ten zdruvujúci tlak a zmiešané pocity na pozadí sveta dnešných dní. Nestabilita je bezprostredným dôsledkom toho, čím náš svet v súčasnosti prechádza, pokiaľ ide o konflikty, vojny a prírodné katastrofy ničivých následkov nielen vo vzťahu k nášmu materiálnemu svetu, no aj k vnútornému univerzu a duševnému pokoji.

Prihovám sa vám v časoch, keď sa mi zdá, že celý svet sa skladá z izolovaných ostrovov, pripomína mi unikajúce lode plaviace sa na horizonte, v hmlistom opare – každá napína plachty a plaví sa bez navigácie, na obzore nevidí nič, čo by ju usmerňovalo, no napriek tomu pokračuje v plavbe, dúfajúc, že sa doplaví k bezpečnému prístavu, ktorý ju po dlhom blúdení naprieč rozbúreným morom prichýli.

Naše svety neboli nikdy poprepájané tak úzko ako dnes, no zároveň neboli nikdy také disonantné a cudzie si navzájom. V tom tkvie dramatický paradox, ktorý nám súčasný svet vnucuje. Napriek tomu, že svedčíme konvergencii v zmysle šírenia informácií a modernej komunikácie, ktorá zbúrala obmedzenia akýchkoľvek geografických hraníc, konflikty a tenzie, ktorých je svet priamo účastný, prekračujú hranice logickej percepcie a uprostred tohto zdanlivého zblížovania vytvárajú zásadnú divergenciu, ktorá nás vzdaluje od skutočnej podstaty ľudskosti v jej elementárnej podobe.

Divadlo je vo svojej prapôvodnej podstate číro ľudským aktom založeným na pravdivej esencii humanity, ktorou je práve život. Slovanmi veľkého novátora Konstanina Stanislavského: „Nenoste do divadla na topánkach blato. Prach a špinu nechajte vonku. Svoje drobné obavy, roztržky, malicherné ťažkosti spojené s vaším zovňajškom – všetko, čo ruinuje váš život a vašu pozornosť odvádza od umenia – nechajte za dverami.“ Keď vstupujeme na javisko, vstupujeme naň len s jedným životom jedinej ľudskej bytosti, no tento život má úžasnú schopnosť deliť či reprodukovat' sa, premieňať sa na mnohé životy, ktoré vysielame do sveta, aby ožili, rozkvitli a šírili svoju vôňu medzi ostatných.

To, čo robíme vo svete divadla ako dramatici, režiséri, herci, scénografi, básnici, hudobníci, choreografi a technici, všetci bez výnimky¹, je aktom vytvárania života, ktorý neexistoval, skôr než sme vyšli na

javisko. Tento život si zaslúži starostlivú ruku, ktorá ho podoprie, milujúcu hrud', ktorá ho privinie, láskavé srdce, ktoré s ním súcití, a rozvážnu myseľ, ktorá mu poskytne dôvody na to, aby pokračoval a prežil.

Nepreháňam, keď tvrdím, že to, čo robíme na javisku, je aktom života samého osebe, generovaním života z ničoty, je to ako uhlík mihotajúci sa v tme, presvetľujúci temnotu noci, zohrievajúci jej chlad. My sme tí, ktorí dávajú životu jeho krásu. My sme tí, ktorí ho stelesňujú. Tí, ktorí ho robia žiarivým a zmysluplným. Sme tí, ktorí prinášajú dôvody na jeho pochopenie. Sme tí, ktorí žiarou umenia konfrontujú temnotu ignorancie a extrémizmu. A sme tí, ktorí si osvojujú doktrínu o živote, aby sa mohol šíriť svetom. Na to vynakladáme úsilie, čas, pot, slzy, krv a nervy, všetko, čo musíme v záujme dosiahnuť toto vznešené posolstvo, obraňujúc hodnoty pravdy, dobra a krásy a skutočnej viery v to, že život si zaslúži byť žitý.

Dnes sa vám prihovám nielen preto, aby som rečnila alebo dokonca, aby som v jeho svetový deň oslavovala otca všetkých umení divadlo. Skôr vás vyzývam, postavme sa spoločne, ruka v ruke, rameno vedľa ramena, a volajme z plných pľúc, ako máme vo zvyku na javiskách našich divadiel, nech naše slová znejú, prebúdajúc svedomie celého sveta, nech v sebe bádame po stratenej podstate ľudskosti. Po slobodnej, tolerantnej, milujúcej, súcitnej, jemnej a akceptujúcej ľudskej bytosti. Odmietnime tento odporný výjav brutality, rasizmu, krvavých konfliktov, jednostranného uvažovania a extrémizmu. Ľudia po tejto zemi a pod touto oblohou kráčali tisícky rokov a budú i naďalej. Preto vykročme z tohto bahna vojen a krvavých stretov a nechajme ich za dverami javiska. Možno sa im tak naša ľudskosť, zakalená pochybnosťami, znova stane kategorickou istotou, vďaka ktorej budeme môcť byť všetci skutočne oprávnení a hrdí na to, že sme ľuďmi a že sme všetci bratia a sestry v ľudstve.

Poslaním nás dramaticčiek, nositeľiek pochodne osvietenia, je od prvého príchodu prvého herca na prvé javisko stáť na čele konfrontácie so všetkým krutým, krvilačným a neľudským. Proti tomu staviame všetko krásne, čisté a ľudské. My, a nik iný, máme schopnosť šíriť život. Šírme ho spoločne v záujme jedného sveta a jedného ľudstva.

Samiha Ayoub

Z anglického prekladu Hessa Alfalasi/UAE/ Fujairah Centre of ITI preložil Mária Drgoňa, lektor dramaturgie Činohry SND

1 A to platí pre celý tento text i v prípade rodu. Autor prekladu tu operuje s mužským rodom (maskulínium), no myslí, prirodzene, i na osoby ženského rodu (feminínium) a ostatné osoby, ktoré sa rodovo neidentifikujú s vyššie zmienenými. Pôvodný jazyk textu, teda anglický, netrpí rodovým zaťažením, ktoré je slovenskému jazyku vlastné, preto považujeme túto poznámku pod čiarou za dôležitú.